

UDK: 341.4:061.1 (4) EU
izvorni znanstveni rad
primljen 8. ožujka 2006.

Dr. sc. Sabrina Horović,
izvanredni profesor Pravnog fakulteta Sveučilišta u Mostaru

SUDSKO TUMAČENJE NACIONALNOG KAZNENOG PRAVA SUKLADNO PRAVU EUROPSKE ZAJEDNICE

Europsko pravo uspostavilo je niz mehanizama kojima utječe na nacionalne kaznenopravne sustave i to u svim njegovim aspektima. Jedan od mehanizama je sudsko tumačenje nacionalnog kaznenog prava sukladno pravu Zajednice. Autorica analizira sadržaj i opseg obveze sukladnog tumačenja, posebice zabranu sukladnog tumačenja kaznenih propisa na štetu okrivljenika i ograničenje sukladnog tumačenja načelom zakonske određenosti kaznenog djela i kazne.

Ključne riječi: europeizacija nacionalnog kaznenog prava, ograničenja sukladnog tumačenja pravu Europske zajednice na štetu okrivljenika i načelom zakonske određenosti kaznenog djela i kazne.

1. Uvod

Europska zajednica nema kaznenopravne nadležnosti i ne može propisivati kaznena djela i kaznene sankcije jer joj države članice nisu osnivačkim ugovorima¹ prenijele ovlasti iz područja kaznenog prava. Područje kaznenog prava smješteno je u treći stup Unije, čije pravne akte donose tijela Unije, ali oni nemaju međunarodnopravni karakter jer ne proizvode neposredne učinke u nacionalnim kaznenopravnim poredcima, već ih države članice moraju ratificirati, odnosno donijeti odgovarajuće nacionalne provedbene propise. Međutim, europsko pravo je uspostavilo niz mehanizama kojima utječe na nacionalne kaznenopravne sustave i to u svim njihovim aspektima. Njegov je utjecaj veći u području nacionalnog materijalnog kaznenog prava zbog brojnih zahtjeva za uvođenjem novih kaznenih djela za zaštitu pravnih dobara Zajednice. No, on se odražava i na kazneni progon i kazneni postupak u odnosu na njegovu učinkovitost, konstrukciju, pretpostavke za kazneni progon, te zaštitu temeljnih ljudskih prava i prava okrivljenikove obrane.

¹ Osnivačke ugovore čine: Ugovor o osnivanju Europske zajednice za ugljen i čelik iz 1951., koji je istekao 23. srpnja 2002., Ugovor o osnivanju Europske ekonomske zajednice iz 1957., Ugovor o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju (Euroatom) iz 1957., Ugovor o Europskoj uniji potpisan je 1992. u Maastrichtu, te je izmijenjen i dopunjen Ugovorom iz Amsterdama iz 1997. i Nice iz 2001.

Jedan od načina europeizacije nacionalnog kaznenog prava, odnosno jedan mehanizam utjecaja europskog prava na kazneno pravo država članica je sudsko tumačenje nacionalnog kaznenog prava sukladno pravu Zajednice. Eurokonformno tumačenje nacionalnog prava ustanovljeno je kao doktrina ili načelo posrednog ili neizravnog učinka² koje obvezuje sud da utvrdi smisao i sadržaj nacionalne norme koju primjenjuje na određeni slučaj sukladno propisima Zajednice koji reguliraju taj slučaj. Potreba sudskog tumačenja sukladnog prava Zajednice najčešće se javlja kada država članica nije uskladila svoje nacionalno pravo s pravom Zajednice, bilo da uopće nije donijela provedbene propise, ili da su provedbeni propisi nedovoljni ili neodređeni.

Nadležnost za tumačenje nacionalnih propisa pri rješavanju konkretnih predmeta imaju samo nacionalni sudovi. Međutim, Europski sud je nadležan dati nacionalnom sudu kriterije za tumačenje prava Zajednice kako bi odlučio o sukladnosti nacionalnih propisa u svrhu donošenja odluke u konkretnom predmetu.³ Stoga su nacionalni sudovi obvezni u slučajevima kada se pojavi pitanje tumačenja nacionalnog prava sukladno pravu Zajednice o kojem ne mogu sami odlučiti, obratiti se Europskom sudu radi definiranja interpretativnih pravila. Interpretativna pravila za nacionalne sudove predstavljaju svi pravni izvori Zajednice, pa čak i preporuke koje nemaju pravnoobvezujuću snagu,⁴ kao i neposredno neprimjenjivo pravo Zajednice. Nacionalni sudovi tumačit će nacionalno pravo sukladno smjernicama koje nisu dovoljno određene da bi se mogle neposredno primijeniti, kao i smjernicama kojima nije istekao rok za donošenje provedbenih propisa.⁵

Obvezivanjem sudova na tumačenje nacionalnog prava sukladno pravu Zajednice u nacionalnu sudsku praksu uvedena je nova metoda tumačenja prema kojoj je trebalo postaviti granicu između dopuštenog tumačenja i nedopuštene analogije. Dva temeljna ograničenja tumačenja kaznenopravnih propisa sukladno pravu Zajednice jesu zabrana tumačenja na štetu okrivljenika i načelo zakonske određenosti kaznenih djela i kaznenih sankcija. Zabranu otežavanja pravnog položaja okrivljenika u kaznenom postupku tumačenjem nacionalnih propisa sukladno pravu Zajednice postavilo je pravo Zajednice, dok je načelo određenosti granica tumačenja priznato u nacionalnim poredcima i u europskom poretku.

2. Zabrana sukladnog tumačenja kaznenopravnih propisa na štetu okrivljenika

Uvođenjem obveze sukladnog tumačenja pravo Zajednice učinilo je daljnji proboj u nacionalne pravne poretke jer je omogućilo da i norma prava Zajednice koja nema neposredan učinak u ulozi interpretativnog pravila izazove pravne učinke u nacionalnom pravu. Za razliku od neposrednog učinka smjernica, koji isključuje bilo kakvo nameta-

² Detaljnije o načelu posrednog ili neizravnog učinka vidi: Hartley, Trevor C., *Temelj prava Europske zajednice*, Rijeka, 1999, str. 222. - 225., Čapeta, Tamara, *Sudovi Europske unije: Nacionalni sudovi kao europski sudovi*, Zagreb, 2002, str. 59. - 68., Rodin, Siniša, *Europska integracija i ustavno pravo*, Zagreb, 1997, str. 112. - 114.

³ Tako, 21. presude od 12. prosinca 1996. u spojenim predmetima *Criminal proceedings against X* (1996) ECR I-6609.

⁴ Tako, Čapeta, 2002, str. 59. - 60.

⁵ Pradel, Jean/Corstens, Geert, *Droit pénal européen*, Paris-Dalloz, 1992, str. 483.

nje obveze pojedincu, kada je riječ o obvezi sukladnog tumačenja, Europski sud je u nizu svojih presuda uputio nacionalni sud da tumačeći nacionalnu normu sukladno smjernici nametne jednom pojedincu obvezu u korist drugog.⁶ Riječ je o slučajevima u kojima je nacionalni sud protumačio odredbu nacionalnog prava na način da je njome stvorena ista obveza za pojedinca kakva bi postojala na temelju neposredne primjene smjernice.⁷ Međutim, dok je Europski sud nametanje obveze pojedincu tumačenjem neposredno neprimjenjive smjernice prihvatio u horizontalnim pravnim odnosima koji postoje među pojedincima, takvu je mogućnost isključio u obrnutim vertikalnim odnosima koji postoje između države i pojedinca u kaznenom postupku.

U predmetu *Kolpinghuis Nijmegen* iz 1987. godine⁸ prethodno pitanje se odnosilo na tumačenje nizozemskih kaznenopravnih propisa sukladno smjernici koja nije bila implementirana u nacionalnom poretku u cilju uspostave kaznene odgovornosti okrivljenika. Europski sud u toj je presudi prvi put odredio granicu obveze sukladnog tumačenja u pravu Zajednice ustvrdivši: «Primjenjujući nacionalne zakone sud države članice dužan ih je tumačiti u svjetlu izričaja i svrhe smjernice radi postizanja rezultata na koji se odnosi st. 3 čl. 189. (novi st. 3. čl. 249.) Ugovora, ali smjernica ne može samostalno i neovisno od njezinih provedbenih propisa imati učinak uspostave ili pooštavanja kaznene odgovornosti osoba koje svojim ponašanjem krše odredbe te smjernice».

Zabranu sukladnog tumačenja kaznenopravnih propisa na štetu okrivljenika Europski je sud još preciznije iskazao u predmetu *Arcaro* iz 1996. godine⁹ u kojem se radilo o tumačenju kaznenopravnih odredaba sukladno nepravilno implementiranoj smjernici. U njemu je talijanski tužitelj postavio pitanje postoji li način da se ispravnim tumačenjem prava Zajednice otkloni neusklađena nacionalna odredba u cilju ustanovljenja kaznene odgovornosti pojedinca. U presudi je Sud označio granice tumačenja u kaznenopravnom području utvrdivši: «Obveza nacionalnog suda da se pozove na sadržaj smjernice kada tumači relevantna pravila vlastitog nacionalnog prava dostiže granicu kada takvo tumačenje vodi do nametanja pojedincu obveze predviđene smjernicom koja nije bila prenesena, a osobito ako ona, na temelju smjernice, a u nedostatku njezina provedbenog prava, ima učinak uspostave ili pooštavanja odgovornosti u kaznenom pravu osoba koje svojim ponašanjem krše odredbe smjernice».

Može se zaključiti da je u području kaznenog prava Europski sud postavio ovlastima nacionalnih sudova da tumače nacionalne propise sukladno pravu Zajednice iste granice kao i u njihovim ovlastima da neposredno primjenjuju propise Zajednice koji imaju neposredan učinak, ali nisu implementirani u nacionalnom zakonodavstvu. U oba slučaja odredba prava Zajednice može imati pravni učinak u nacionalnom kaznenopravnom poretku ako uređuje vertikalne pravne odnose, odnosno ako državi nameće neku obvezu, a pojedincu dodjeljuje pravo. Ako je riječ o obrnutom vertikalnom

⁶ Vidi, predmet C-334/92 *Theodoro Wagner Miret v. Fondo de garantía salarial*(1993) ECR I-6911., predmet C-2/97 *Società Italiana Petroli Sp A (IP) and Borsana Srl* (1998) ECR I-8597. O tim predmetima i o reguliranju horizontalnih pravnih odnosa tumačenjem nacionalnog prava sukladno pravu zajednice, Čapeta, 2002, str. 61. - 62.

⁷ Ibid.

⁸ Presuda od 8. listopada 1987. u predmetu 80/86 *Criminal proceedings against Kolpinghuis Nijmegen BV* (1987) ECR 3969 smatra se jednom od najznačajnijih presuda za kazneno pravo država članica u kojoj je Europski sud detaljno i argumentirano analizirao odnos prava Zajednice propisanog smjernicama i nacionalnog kaznenog prava.

⁹ Presuda od 26. rujna 1996. u predmetu C-168/95 *Criminal proceedings against Luciano Arcaro* ECR 4705.

pravnom učinku, sud ne može primijeniti takvu odredbu prava Zajednice, niti može protumačiti nacionalni propis na način koji bi nametnuo pojedincu obveze predviđene odredbom prava Zajednice, a državi dodijelio prava. Sud je isključio mogućnost da se državna tijela koriste instrumentom sukladnog tumačenja nacionalnih propisa da bi nametnula pojedincu obveze predviđene smjernicom koju je njihova država nepravilno implementirala ili je nije implementirala.

3. Načelo zakonske određenosti kaznenog djela i kazne kao ograničenje sukladnog tumačenja nacionalnog prava

Načelo zakonske određenosti kaznenog djela i kazne (*nullum crimen nulla poena sine lege stricta*, *nullum crimen sine lege certa*) pripada temeljnim postulatima pravnih poredaka država članica te je poznato i kao materijalnopравни aspekt načela zakonitosti. Jedan od oblika kršenja zakonske određenosti kaznenog djela i kazne je analogija pod kojom se podrazumijeva tumačenje odredaba kaznenog zakona na način koji prelazi tekst zakona, odnosno rezultira stvaranjem novih, zakonski nepropisanih, kaznenih djela, odnosno kazni. Da je načelo određenosti sankcija dio pravnog poretka Zajednice, Europski sud je utvrdio još u presudi u predmetu *Könecke* iz 1984. godine,¹⁰ u kojoj je naveo: «... da se sankcija, pa i kada nema kaznenopravni karakter, može samo onda izreći kada je utemeljena na javnom i nedvojbenom pravnom temelju (...) u tu se svrhu propis treba tumačiti u svjetlu njegova izričaja, konteksta i svrhe».

Time je Sud s jedne strane obvezao zakonodavce da propisi koji predstavljaju pravni temelj za izricanje sankcija moraju biti jasni i određeni, a s druge strane obvezao suce da se pri njihovu tumačenju drže sadržaja i svrhe teksta zakona. Iz citirane odluke Suda precizno proizlazi da ako je pravo Zajednice postavilo načelo određenosti propisa i pridržavanja logičkog gramatičkog i teleološkog tumačenja kao preduvjete za izricanje sankcija upravnog ili civilnog karaktera, a fortiori, to vrijedi za kaznenopravne sankcije koje teže i jače ograničavaju temeljna ljudska prava.

Zbog važnosti poštivanja načela zakonitosti u kaznenom pravu nacionalna i europska sudska praksa postavila je pitanje ne samo granica već i dopustivosti odnosno obvezujućeg karaktera eurokonformnog tumačenja nacionalnih propisa u kaznenopravnom području. Posebno je sporno važenje ekstenzivnog shvaćanja obveze tumačenja za koje se Europski sud zauzeo u presudi u predmetu *Marleasing* iz 1990. godine rekavši da obveza tumačenja sukladno pravu Zajednice postoji »u mjeri u kojoj je to moguće«¹¹. Iako načelno obveza sukladnog tumačenja vrijedi i za kaznene sudove, ona je za njih bitno modificirana i utemeljena na drugim pravnim načelima u odnosu na nacionalne sudove iz drugih pravnih područja. Glavne sudske odluke supranacionalnih europskih sudova koje su odredile sadržaj i opseg obveze sukladnog tumačenja kaznenopravnih propisa jesu presude Europskog suda u predmetima *Kolpinghuis* iz 1987. godine i *Criminal proceedings against X* iz 1996. godine, kao i odluka Europskog suda za ljudska prava u predmetu *Cantori* iz 1996. godine.

¹⁰ Presuda od 25. rujna 1984. godine, ECR 3291.

¹¹ Presuda od 13. studenog 1990. godine u predmetu C-106/89 *Marleasing*.

3.1. Predmet *Kolpinghuis Nijmegen*

U cilju ustanovljenja kaznene odgovornosti nizozemski državni odvjetnik protumačio je pojam «neispravn» (eng. *unsuitability*) sastav robe, koji je bio obilježje kaznenog djela propisano nizozemskim kaznenopravnim odredbama, sukladno propisima europske smjernice, odnosno supsumirao je običnu vodu koja se prodavala kao mineralna voda pod pojam robe «neispravnog» sastava, što je odgovaralo odredbama smjernice. Rezultat tumačenja obilježja nizozemskog kaznenog djela sukladno odredbama smjernice bilo bi utemeljenje kaznene odgovornosti poduzeća *Kolpinghuis* u pravu Zajednice, dakle eurokonformno tumačenje nacionalnih kaznenopravnih propisa na štetu okrivljenika. Za takvo tumačenje iskorištena je ekstenzivna interpretacija pravnog pojma, «neispravan» sastav robe. Zbog dvojbe o mogućnosti takvog tumačenja nizozemski je sud postavio prethodno pitanje do koje mjere nacionalni sud može ili mora uzeti u obzir neimplementiranu smjernicu kao pomoć u tumačenju pravila nacionalnog prava.¹² Europski sud, prepoznavši opasnost kršenja načela zakonske određenosti kaznenih djela tumačenjem kaznenopravnih propisa sukladno pravu Zajednice, u presudi je ustvrdio da: «... obveza nacionalnog suda da se pozove na sadržaj smjernice kada tumači relevantna pravila svog nacionalnog prava ograničena je općim pravnim načelima koja čine dio prava Zajednice, a osobito načelima pravne sigurnosti i neretroaktivnosti».

Time je Europski sud ograničio tumačenje nacionalnog prava sukladno pravu Zajednice obvezom poštovanja općih pravnih načela prava Zajednice. Ta obveza ima prioritet pred obvezom tumačenja, što znači da u slučaju kada bi sukladno tumačenju kršilo pojedino opće pravno načelo Zajednice, nacionalni sud ne bi smio primijeniti tu metodu tumačenja nacionalne norme. Europski sud je posebno istaknuo zabranu kršenja načela pravne sigurnosti i načela zabrane retroaktivnosti (*nullum crimen sine lege previa*) jer su ta dva načela kolerati načela zakonitosti, te će i ona biti povrijeđena u slučaju prekoračenja granica dopuštenog tumačenja zakonskih opisa kaznenih djela.

3.2. Predmet *Criminal proceedings against X (Telecom Italia)*

U predmetu *Criminal proceedings against X*¹³ iz 1996. g. radilo se o kaznenom postupku protiv odgovornih osoba u poduzeću *Telecom Italia* zbog kršenja talijanskih provedbenih propisa smjernice Vijeća o minimalnim sigurnosnim i zdravstvenim standardima za rad pred električnim ekranima. Iako je Italija donijela zakonodavstvo za provedbe smjernice, dio koji se odnosio na sankcioniranje kršenja njezinih odredaba bio je nepotpuno proveden. Zbog toga je talijanski kazneni sud razmatrao mogućnost utvrđivanja kaznene odgovornosti tumačenjem provedbenog propisa sukladno smjernici. U presudi se Europski sud nije zaustavio na prije ustanovljenoj granici zabrane tumačenja na štetu okrivljenika, iako je to bilo dovoljno za otklanjanje obveze sukladnog tumačenja u ovom predmetu, već je daljnje precizirao obveze nacionalnih sudova ustvrdivši:

«Posebno u slučaju, kakav ovdje postoji u glavnom postupku, koji se tiče utvrđivanja opsega kaznene odgovornosti na osnovi zakonodavstva posebno donesenog radi

¹² Presuda od 8. listopada 1987. u predmetu 80/86 *Kolpinghuis Nijmegen*.

¹³ Presuda od 12. prosinca 1996. u spojenim predmetima C-74/95 i C-129/95 *Criminal proceedings against X* ECR I-6609, taj se predmet u literaturi naziva «*Telecom Italia*».

provedbe smjernice, načelo da se odredba kaznenog prava ne može ekstenzivno primijeniti na štetu okrivljenika, koje proizlazi iz načela zakonske određenosti kaznenog djela i kazne i općenito iz načela pravne sigurnosti, zabranjuje kazneni progon ponašanja čija skrivljenost nije jasno definirana zakonom.

Stoga nacionalni sud mora osigurati poštovanje tog načela kada u svjetlu izričaja i svrhe smjernice tumači nacionalno pravo doneseno radi njezine provedbe“.

U predmetu *Criminal proceedings against X* Europski je sud jasno i izričito obvezao nacionalne sudove da poštuju načelo zakonske određenosti kaznenih djela i kazni kada tumače kaznene propise sukladno pravu Zajednice. Ekstenzivno tumačenje nacionalnih provedbenih kaznenih propisa na štetu okrivljenika protivno je načelu zakonske određenosti kaznenog djela i kazne, odnosno višem načelu pravne sigurnosti. Stoga nacionalna tijela kaznenog progona ne mogu pokrenuti kazneni progon niti kazneni sudovi mogu voditi kaznene postupke protiv osoba koje su prekršile odredbe prava Zajednice ako takvo ponašanje nije kao zabranjeno jasno i određeno definirano i sankcionirano u kaznenom zakonu države članice. Obrazlažući važnost poštovanja načela zakonske određenosti kaznenog djela i kazne, Sud se pozvao ne samo na njegovu utemeljenost u nacionalnim ustavima, već i na čl. 7. Europske konvencije, te na relevantne presude Europskog suda za ljudska prava.

Daljnja važnost presude u ovom predmetu je u tome što je pokazala da načelo zakonske određenosti kaznenog djela i kazne ne obvezuje samo nacionalne sudove kod provođenja sukladnog tumačenja, već i Europski sud kada u prethodnom postupku postavlja nacionalnom sudu kriterije za tumačenje prava Zajednice. Europski sud je u ovom predmetu utvrdio da smjernica ne precizira što se razumije pod pojmom „uobičajena uporaba opreme s ekranom kao značajan dio redovitog posla“, te je neodređenost odredbe smjernice s mogućnošću njezina korištenja kao interpretativnog pravila povezao na sljedeći način:

„S obzirom na nejasnoću odnosnog izraza, državi članici mora se dodijeliti široka diskrecija u donošenju provedbenih mjera, što u svakom slučaju, na temelju zakonske određenosti kaznenog djela i kazne (...) zabranjuje bilo kakvo pozivanje nadležnog nacionalnog tijela na relevantnu odredbu smjernice pri odlučivanju o pokretanju kaznenog progona u području obuhvaćenom smjernicom. Stoga (...) nije potrebno odgovoriti na ovo pitanje“.

Tom izrekom Europski sud izričito je postavio drugu granicu sukladnog tumačenja kaznenih propisa iz aspekta prava Zajednice. Nacionalni sud ne može tumačiti nacionalne kaznene propise sukladno neodređenoj odredbi prava Zajednice, odnosno neodređena odredba prava Zajednice nikada ne može tumačenjem ispuniti kaznenopravni pojam propisan nacionalnim pravom. Pokretanje i vođenje kaznenog postupka može se temeljiti samo na određenoj zakonskoj normi, što je isključeno u slučaju kada se ona tumači sukladno neodređenom interpretativnom pravilu. Dakle, za uporabu odredaba smjernice u kaznenom pravu potrebno je da ove budu određene.

Pravilo koje je Europski sud ustanovio prema kojem smjernica, da bi mogla biti interpretativno pravilo u kaznenopravnom području, mora biti određena iznimka je od općih pravila o sukladnom tumačenju nacionalnih propisa. U drugim pravnim područjima načelo određenosti europskog prava nije pretpostavka za izvršenje obveze sukladnog tumačenja.¹⁴ Iznimku predstavlja kaznenopravno područje u kojem načelo odre-

¹⁴ Craig, Paul/De Búrca, Gráinne, *EU Law: Text, Cases, and Materials*, Oxford, 1998, str. 199.

đenosti kaznenih propisa ima prednost pred obvezom država članica da ispune obveze preuzete pravom Zajednice.

3.3. Predmet *Cantoni v. France*

S obzirom da je načelo zakonske određenosti kaznenog djela i kazne zagantirano čl. 7. Europske konvencije, pitanje kršenja tog načela kaznenim progonom na temelju nacionalnih provedbenih kaznenih propisa prava Zajednice, našlo se i pred Europskim sudom za ljudska prava. To se prvi put dogodilo u predmetu *Cantoni v. France* iz 1996. godine koji je pokrenuo gospodin Cantoni zbog vođenja kaznenog postupka protiv nje- ga prema kaznenom propisu za koji je smatrao da je protivan čl. 7. Europske konvencije. Cantonia se teretilo za kazneno djelo prodaje farmaceutskih proizvoda jer su se u super- marketu čiji je on bio poslovođa prodavali određeni medicinski proizvodi bez potrebnog posebnog ovlaštenja. Cantoni je tvrdio da je zakonski pojam „medicinski proizvod“ sa- držan u čl. L 511. Zakona o javnom zdravlju nedovoljno jasan te da on nije mogao sa si- gurnošću utvrditi koje je ponašanje njime propisano kao kazneno djelo. Francuska Vla- da je u postupku između ostalog isticala da je sporni propis Zakona o javnom zdravlju temeljen gotovo od riječi do riječi na odredbi smjernice Zajednice 65/65.

Europski sud za ljudska za ljudska prava prvo je ponovio svoje stajalište da načelo *nullum crimen, nulla poena sine lege*, zajamčeno čl. 7. Europske konvencije, uključuje zabranu ekstenzivnog propisivanja kaznenog prava na štetu optuženika, primjerice ko- rištenjem analogije, iz čega slijedi da kazneno djelo mora biti jasno definirano zakonom. Nadalje, utvrdio je da opća primjena zakona ima logičku posljedicu da zakonski tekst nije uvijek precizan, osobito kada se koristi tehnika opće kategorizacije, kao što je bio slučaj s pojmom „medicinski proizvod“, kao i da se od osoba koje obavljaju profesional- nu aktivnost može očekivati da potraže pravni savjet o tome koja su ponašanja zabran- njena. Inter alia i na temelju toga je zaključio da u tom slučaju nije došlo do kršenja čl. 7. Europske konvencije. U presudi se Sud očitovao i o odnosu dužnosti poštovanja na- čela zakonske određenosti kaznenog djela i kazne i dužnosti država članica da ispunja- vaju obveze preuzete smjernicama Zajednice, na sljedeći način: „Činjenica da se članak L. 511 Zakona o javnom zdravlju temelji od riječi do riječi na smjernici Vijeća 65/65 ne isključuje je iz polja primjene čl. 7. Konvencije“.

Dakle, načelo određenosti ne trpi nikakve sadržajne modifikacije zbog toga što se nacionalni propis temelji na europskoj smjernici.¹⁵ Obveze koje države članice imaju sukladno propisima Zajednice ne utječu na obvezu zakonodavnih tijela da propisuju kaznene propise, te sudskih tijela da primjenjuju kaznene odredbe, sukladno načelu za- konske određenosti kaznenih djela i kazne.

4. Sukladno tumačenje kaznenog prava - obveza ili mogućnost

Sadržajno se obveza nacionalnih kaznenih sudova da tumače propise sukladno pravu Zajednice sastoji u tome da unutar diskrecijskog prostora koji im daje nacional- ni poredak u pronalaženju konkretnog pravnog učinka neke nacionalne kaznenopravne

¹⁵ Ibid, str. 201.

norme uzmu u obzir sadržaj relevantnog propisa prava Zajednice. Dakle, ako prema nacionalnom pravu postoji više tumačenja relevantnih kaznenih propisa, a rezultat jednog od njih odgovara zahtjevima prava Zajednice, onda će nacionalni sud izabrati tumačenje sukladno pravu Zajednice. Pri tome nacionalni sud ne smije prekoračiti prag tumačenja postavljen nacionalnim pravom. Kazneni sud će tumačiti nacionalni propis sukladno pravu Zajednice samo ako je riječ o prema nacionalnom pravu zamislivom tumačenju.

Restriktivnijim granicama sukladnog tumačenja kaznenih propisa ta je obveza za kaznene sudove općenito relativizirana. Postavljene granice jasno pokazuju da u kaznenopravnom području ne vrijedi obveza tumačenja sukladno pravu zajednice „u mjeri u kojoj je to moguće“. Kazneni sud ne samo da je dužan poštovati sve postavljene granice već prevladava shvaćanje da metoda sukladnog tumačenja prava Zajednice u kaznenopravnom području nema prednost pred drugim metodama tumačenja s argumentacijom da bi to značilo relativizaciju ustavnopravnih načela. To znači da je obveza sukladnog tumačenja za kaznene sudove samo mogućnost, a ne i obveza. Nacionalni kazneni sud slobodan je u konkretnom slučaju presuditi i sukladno nekom drugom pravnom tumačenju i njegova presuda neće se moći ni na koji način pobijati zbog nesuglasnosti s pravom Zajednice. Može se zaključiti da je u kaznenopravnom području učinak obveze tumačenja sukladno pravu Zajednice ograničen na poboljšanje pravnog položaja okrivljenika u kaznenom postupku ako je to moguće sukladno odredbama nacionalnog prava.

Summary

European law has established several mechanisms which affect national criminal law systems in all aspects. One of the mechanisms is judicial interpretation of national criminal law in the line with the provisions of the Community law. Author analyses content and extent of obligation of interpretation in line with provisions of the Community law, in particular, prohibition of mentioned interpretation of criminal law provisions contra the rights of the accused and restrictions of the same interpretation by the *nullum crimen, nulla poena sine lege* principle

Key words: Europeization of national criminal law, restrictions of the interpretation in line with provisions of the Community law contra the rights of the accused and by *nullum crimen nulla poena sine lege* principle.